

בית תפארת

ליקוט מתורת רבותינו הק' לבית זוועהיל חלאטשוב זיע"א

עטרת תפארת

ד"ת מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בפרשתנו (בראשית כה, טז-יז) 'ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים'. ולכאורה צ"ב דיש כאן כפל לשון, כי לכאורה היה די להכתב 'מה נורא המקום הזה - כי אם בית אלוקים', ולמה היה צריך לכפול הלשון 'אין זה - כי אם'.

והנה בעין זה אנו מוצאים כפל לשון בדברי דוד המלך (תהלים כד, ח) 'מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה', ואחר כך כתיב עוד (שם, פסוק י) 'מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה'. ויש להבחין כי בתחלה נקט לשון קצרה 'מי זה' ואחר כך נקט לשון ארוכה 'מי הוא זה'.

ולבאר כל זה יש להקדים כי הנה ידוע כי בית המקדש הראשון היה מכון כנגד אברהם אבינו, ובית המקדש השני היה מכון כנגד יצחק אבינו, והנה הלא שני המקדשות הללו היו בידי אדם, ואילו בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו - יהיה מכון כנגד יעקב אבינו, והוא כידוע יהיה עשוי בידי שמים.

ואכן גורלם של בתי המקדש כרוך בגורלם של האבות הק', כי אברהם אבינו הלא היה פגם בזרעו שיצא ממנו ישמעאל, על כן בית המקדש הראשון שהיה מכון כנגדו נחרב בידי בני ישמעאל, וכן יצחק אבינו שהיה פגם בזרעו שיצא ממנו עשיו, על כן בית המקדש השני שהיה מכון כנגדו נחרב בידי עשיו הוא אדום, אולם יעקב אבינו שהיה מיטתו שלימה על כן בית המקדש השלישי שהוא מכון כנגדו ישאר לנצח, ויהיה כולו רוחני מן השמים ולפיכך ישאר לעד, ועל כן קראו יעקב 'בית' - שכן הוא יתקיים בבנינו.

ועל פי זה יתבאר הכתוב הנזכר, כי כה אמר יעקב אבינו, 'אין זה' - כי כיון שז"ה' דהיינו י"ב השבטים שלו אין בהם פסול, על כן 'כי אם בית אלוקים וזה שער השמים' שזה ישאר לנצח.

ועל פי זה יתבאר הכתוב 'מי הוא זה מלך הכבוד' - כי 'הוא' דהיינו י"ב שבטי י-ה, מורה על בית המקדש השלישי שישאר לנצח, וזהו כי ההשגחה הנסית חוץ לטבע נקראת בשם 'זה', שהכל רואים ויודעים שהוא מעשה השי"ת, אבל הנהגת הטבע, הגם שהשי"ת מנהיג הטבע, מ"מ יען שהוא בהסתר יכונה בשם 'הוא', ובית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו, יהא קיים לעד הן על פי הטבע והן מעל לטבע.

בעניני גשמייות צריך האדם להסתפק במועט מה שאין כן בעניני רוחניות צריך האדם להשתוקק למרובה

בפרשתנו כתיב עוד (בראשית כה, כ) 'ויירד יעקב נדר לאמר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש'. כאשר נתבונן בדברים נמצא כי יעקב אבינו היה מסתפק במועט, וכל בקשתו היתה שיהיה לו לחם לאכול ובגד ללבוש.

אך הנה מצינו בדברי חז"ל (שבת קיח.). 'אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, כל המענג

תפארת רבותינו

ד"ת מרבותינו נכב"מ

יקרא דמלכא

ויצא יעקב, ברש"י לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו אלא יציאת צדיק מן המקום עושה רושם בזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, עיקר הרושם מה שנעשה תורה מכל מעשיו ופסיעותיו ושכיבתו ומאבני המקום ששם מראשותיו פרשה שלימה מהשכיבה, [וזהו שנאמר] ויקח את האבן, שהאבנים היו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי יניח צדיק ראשו וכו' עד שנעשה מכולם אבן אחת (רש"י כה יא), ויפה שיחות של עבדי אבות מתורתן של בנים (בר"ר ס יא), מפרשים עבדי, עבודה שלהם, שעל כל עובדה מייחדים יחוד לשם שמים, ויובן יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב (אבות ד יז), שבאותה שעה שעוסק בתורה ומצוות לשמה עשה שעה נצחית ומשתמרת לו לעתיד לבוא,

ועל הפסוק וישכב במקום ההוא פירש"י אבל אותם י"ד שנים ששימש בביהמ"ד של שם ועבר לא שכב שהיה עוסק בתורה, אלא לא מכל דבר נעשה תורה, נמצא זאת השכיבה נחשב יותר גבוה מהלימוד בלילות, ובספר אמרי פנחס מקוריץ צ"ל (פ' ויגש) כתב שלא נמצא בתורה אחר שהתודע יעקב עם יוסף מה שדיברו זה עם זה, אמר שאם היו מדברים זע"ז היה נעשה תורה ונכתב בספר, וזה כלל כמו שפירש"י בפרשת (וישב לו א) אחר שכתב לך ישובי עשו ותולדותיו בדרך קצרה שלא היו חשובים להאריך בהם פירש לך ישובי יעקב ותולדותיו בדרך ארוכה וכו' משל למרגלית שנפלה בין החול אדם ממשמש בחול וכו' וכשמצאה משליך הצרורות ונוטל המרגלית, ע"כ.

א"כ יוצא שיעקב אבינו ותולדותיו נטלו פרשה גדולה וכמה פרשיות ער סוף החומש יותר מאבותיו אברהם ויצחק, ומשה ובני ישראל המשיכו התורה עד סופו, ונתפרדה החבילה, בני ישראל נכנסו לארץ ומשה נשאר חי בחו"ל כי לא ידע איש את קבורתו וכו' (דברים לד ו), וידוע (ברכות נה: וברש"י) החלומות של אדם המגיידים לו על הרהורי לבבו במה הם שקועים ביום, וכל זמן שלא נמלט ממחשבות זרות הנולדות מצד היצר שבלב הכוסף לאיזה תאוה ונקשר בו לא נמלט מחלומות ודמיונות של רוח הטומאה רח"ל, ובדאי יעקב אבינו ע"ה שחלם לו והנה ה' ניצב עליו, ומלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, כי גם בשינתו רוח הקודש שורה

המשך - תפארת רבותינו

וזהו הרהורי ליבו של ביום, שהיה עם אבותיו מרכבה להשכינה ע"י התבטלות. ושויתי ה' לנגדי תמיד ע"י יהודים שתתעלה מחדו"מ שלו שתכתב בספר תורה.

הארץ אשר אתה שוכב עליה. פירש"י קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו רמז לו שההא נוחה ליכבש לבניו כד' אמות, ומוכרחים לאמר כיון שלא נתקיים זה לא בכיבוש ראשון ולא בכיבוש שני על כרחו על גאולה אחרונה, ואם לא היו הערב רב באמצע כבר היה נתקיים אלא שלא יאמרו דינו רמה ולא ה' פעל כל זאת כחי ועוצם ידי, זרועות הבטחון, וסוכ"ס עין בעין יראו שה' עזרנו.

למה לא כתבה התורה שיעקב למד אצל שם ועבר י"ד שנה, ובגמ' (מגילה טז:) גדול ת"ת יותר מכיבוד אב ואם, שאותם שנים שהיה לומד אצל שם ועבר לא נענש עליהם משום כיבוד אב, ואם ולמה נענש על אותן השנים שהיה בבית לבן במצות כיבוד אב ואם איבא הטעם שלא כתבה התורה מה שקרה עם אברהם באור כשדים עם כבשן האש, שאם כן היה חיוב לעשות מה שעשה אברהם, להמסר על סכנות נפשות עבור קידוש השם, לילך בחוץ ולהכריז על אמונת השי"ת וזה אינו, [ובזה מתורץ קושיא א' למה לא מפורש בתורה י"ד שנה שאם כתבה תורה ה"י חיוב על כולם] וענין יעקב שברח מפני עשו עבור הברכות ומקודם לקח הבכורה אם היה נזהר מזה וכבר נאמר ורב יעבוד צעיר, משא"כ עתה הוא נעשה רב והברכה נתקיים לעתיד לבוא. [ובזה מתורץ קושיא ב' שלמה נענש משום שהוא היה הגורם שה"י צריך לברוח].

אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, כי כיון שיצא מארץ ישראל לחו"ל נתחלפו המלאכים שאין מלאך מארץ ישראל יוצא לחו"ל (רש"י כח יב) ובפרט השכינה הק', אכן כשהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים כתיב אני ה' (שמות יב יב ורש"י) ולא ע"י מלאך ולא ע"י שרף, מחמת גודל טומאת הארץ מפחדים המלאכים, וזה סימן לגאולת מצרים וזה לא ידע.

המשך - עטרת תפארת

את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר, אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך. וצ"ב, והלא יעקב אבינו היה מסתפק במועט באמור, ואם כן איך יתכן לתלות את השפעת 'נחלה בלי מצרים' דהינו שפע בלא גבול, ב'נחלת יעקב' שהוא היה מסתפק במועט ובגבול.

ולבאר זאת בהקדים מה שדרש ב'בית עין' (פרשת וארא) על הכתוב (שמות ו, ג) 'וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שד' ושמ"י ה' לא נודעתי להם', והעמיד דבריו על מהות שם 'שד' ש' שנוכר בכתוב, בהקדים מה שמצינו בשו"ע כי מאחורי המזוזה כותבים את שם שד"י, ומקום הכתיבה הוא מאחורי האותיות של 'והיה' אם שמוע תשמע.

ודייק בזה, דהנה מצינו בדברי חז"ל כי שם שד"י הוא על שם 'שאמר לעולמו די', דהיינו מה שאמר הקב"ה די בתחילת הבריאה 'די' להפסיק את ההשפעה, הרי ששם 'שד' מורה על צמצום ההשפעה, מה שאין כן תיבת 'והיה' מורה על השפעות טובות, נמצא כי ב' הבחינות הללו שהם מנוגדים זה לזה כרוכים סמוך אחד לשני, כאשר מלבד הוי שם שד"י ומלגיו הוי בחינת 'והיה'.

וביאר על זה, דהנה פסק הרמ"א שכאשר יוצא האדם מביתו לעסקיו, ינשק את המזוזה שבפתח ביתו במקום שנכתב שם שד"י. ובזאת יתבאר טעם הדבר, כי כן כאשר יוצא האדם מביתו לעסקו בעסקיו ולהביא פרנסה אל ביתו, צריך הוא לזכור להסתפק במועט, בבחינת שד"י המורה על צמצום ההשפעה. מה שאין כן לגבי עבודת ה' צריך להיות לו שאיפות גדולות בבחינת 'והיה', ע"כ תו"ד.

ועל פי זה יתבאר דברי חז"ל, כי כן לגבי עניני דוחניות כגון קדושת שבת, צריך להיות זה בבחינת 'נחלה בלי מצרים', מה שאין כן לגבי עניני גשמיות צריך האדם להסתפק ב'נחלת יעקב אביך' שביקש רק לחם לאכול ובגד ללבוש.

יעזור הקב"ה שנוכח בקרב לבנין בית המקדש שהיה נחלת יעקב אבינו, שלא תחרב לעולם, ונוכח לכל ההשפעות הטובות במהרה בימינו, אמן.

(מתוך דא"ח בסעודה שלישית פר' ויצא תשפ"ד)

תפארת לעושיה

ממשנתם הטחורה של רבותינו הק'

מצוה לשמה

סיפר הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל עשימש בקודש בבית רבנו מוהר"ש: פעם אמרתי לרבנו שיש לי כמה שעות שאני יכול לילך לשיובה, ואוכל גם לקבל דמי ישיבה, ושאלתי בעצמו. אמר לי רבנו, שיענה לי תשובתו למחרת, כדרכו. למחרת מסר לי תשובה שלילית: לא! - אמר ולא יסף. ואכן נמנעתי ולא הלכתי.

פעם התלוויתי לרבנו לכוותל, ובשובנו נפנה אלי ואמר: גילו לי שלא תלך, אך את הטעם לא אמרו לי. אולם אני אומר לך טעם: עבור כמה השעות הללו בישיבה תקבל כסף, ואצלי אינך לוקח כסף, (שרתתני את רבינו והייתי בביתו ללא קבלת תשלום), אם כן זו מצוה לשמה, ומצוה לשמה חשובה יותר.

מזל טבא וגדיא יאה

הרה"ח ר' מרדכי גרינפלד שליט"א
להולדת הנכד

הרה"ח ר' צבי גרומן שליט"א
לנישואי הנכד

הרה"ח ר' שלמה אפרים רויך שליט"א
ולבנו הרה"ח אברהם אלהן הי"ו
להולדת הנכדה - הבת

הרה"ח ר' אלימלך אדלר שליט"א
לאירוסיו הנכדה

לעידכוני שמחות בקול זוועהיל
במס' 077-2291697 שלוחה 8

יו"ל ע"י מכון ספרי בית זוועהיל

msbz1020@gmail.com

רח' שמואל הנביא 73 (פינת יחזקאל) ירושלים